

יומא לד. (שורה 12) עד לד: (משנה)

ביאורי מושגים

מכה בפטיש - בניגוד לשאר המלאכות שנאסרו בשבת - מכה בפטיש הינו איסור על סיום יצירה, ולא על מלאכה מסוימת. רוב היישומים של מכה בפטיש הם במקרה של יצירת כלי. כיוון שאיסור בונה נאמר בעיקרו על בניין ולא על כלים, לרוב הבעיה המרכזית ביצירת כלים איננה איסור 'בונה' אלא איסור 'מכה בפטיש'.

ציטוט מהמשנה (לא):

זמן הקטורת

בבוקר:

בין זריקת הדם להקרבת האברים.

בערב:

בין הקרבת האברים להקרבת הנסכים.

המשנה לא דייקה - שתי הדעות המדויקות הן:

חכמים: בין זריקת הדם להטבת 2 הנרות האחרונים, (והמשנה כחכמים)
אבא שאול: בין הטבת הנרות להקרבת האברים.

המקור:

'**כמנחת הבוקר**' - הקטורת לפני המנחה (=נסכים) (כמו בבוקר)
'**כמנחת הבוקר**' - **ולא כאברי הבוקר**, הקטורת אחרי האברים (בניגוד לבוקר)

ברייתא

"ונסכו רביעית ההין לכבש האחד"

ת"ק: הפסוק מדבר בתמיד של ערב. (של שחר נלמד משל ערב).

רבי: הפסוק מדבר בתמיד של שחר. (של ערב נלמד משל שחר).

נפ"מ כשיש לציבור נסכים רק לקרבן אחד. (תוס', וראה ר"ח)

טעמו של ת"ק: הפסוק עוסק בתמיד של ערב!

טעמו של רבי: תמיד של שחר הוא זה שמכונה "אחד" ("את הכבש אחד תעשה בבוקר").

תגובת ת"ק לטעם של רבי:
מ"אחד" לומדים שעל הכבש להיות מיוחד שבעדרו.

תגובת רבי לתגובת ת"ק:
דין זה נלמד מ"מבחר נדריך",

תגובת ת"ק לתגובת רבי:
צריך 2 פסוקים - אחד לחובה ואחד לנדבה.

ברייתא

כיצד מחממים את המקווה לכה"ג זקן (ביר"כ):

מטילין למקוה עשיות של ברזל שחוממו מערב יוה"כ.

קושיה:

כשעושה זאת הוא מחזק את הברזל (וזה אסור משום מכה בפטיש)

תירוצים:

רב ביבי: הברזל קצת הצטנן (ואז אינו מתחזק במים).
אביי: כיוון שאינו מתכוין לכך - מותר.

אמנם אביי סובר שדבר שאינו מתכוין אסור (כר' יהודה), אך כאן זהו איסור דרבנן - ואינו מתכוין באיסור דרבנן - מותר.